

PÁTKAI TIVADAR

Öregek

Pátkai Tivadar

(Sokorópátka, 1947): költő. Középiskolás koráig, saját bevallása szerint, még petróleumlámpa fénye mellett olvasott. Ahogy fogalmazott: harangöntőn és akasztott emberen kívül volt már minden: többek között hajógépész, népművelő, szabadúszó író, üzemtechnikus, újságíró, levéltáros, folyóirat- és könyvszerkesztő, bértollnok etc. 1974 óta él Győrött, két gyermeke van és négy unokája.

Ez a több mint száz esztendősen erősen fakó, szkennelt fotográfia, amit szorongatok a kezemben, most került elő valahonnan. Ismeretlen ismerősök. Név, születési hely, dátum, minden stimmel, öregapám feszít rajta öreganyámmal egy New York-i fotográfus műtermében, „Kihusztva, mint szaros Pista, Jézus neve napján”, neki volt a szavajárása. Esküvői kép, amolyan tipikus: hideg dauer és erős túske-frizura, a menyasszony gyöngyös pártában, fehér rózsacsokorral ölében, a vőlegény viaszos virágkitűzővel zakója hajtókáján. Néznek bele a kamerába, széles műmosollyal, mint az éppen akkor átadott Woolworth Building harsogó díszletei. Istenem! 1913-ban járunk, húszévesek a Google-s képkereső szerint, de utánuk nézek a Rotterdam–New York hajózási utaslistában is. És tényleg. Ők azok! Sohasem láthattam őket ilyen fiatalon és ilyen boldognak. Eddig nem tudtam elképzelni, hogy ők is lehettek fiatalok!

Aztán hazaszólította a fiatalembert a sorozási törvény, hazaszólította a nagy dög, a Nagy Háború, jöttek mindketten.

Legélesebben arra a kopaszodó képére emlékszem még, amikor a nyári vihar után, négy-öt éves koromban nyakába vett, fölcaplatott velem Dáné-hegyi szőlőjébe. Nagyot fűjt. Leültetett. Akkor láttam először és utoljára sírni, ott fenn a hegyen, a jég verte szőlőtőkék között. Állt szótlánul, szinte fuldokolva, gyolcsinge ujjával sűrűn törülgette még sűrűbben alácsorgó könnyeit, leszakított egy zölden vérző fürtöt, miközben önfeledten játszadoztam a tőkék fészekalján összegyűlt jégkupaccal. Megcsókolta a szőlőfürtöt és elhajította messzire a völgybe: „Öregisten, az anyád Szűzmárját! Hát, mi rosszat vétettem én tenéked, hogy eztet érdemeltem tetűled?” Visszhangzott a völgy.

Aggastyánnak láttam,
féltem tőle, de szerettem,
el sem tudtam képzelni, hozzá képest milyen
öreg lehetett az emlegetett *öregisten*,
akitől szintén féltem, de szerettem.

*

Ó, ha tudná,
mennyire talpraesettek
az ő ükunokái! Séta közben
simán lökik a szöveget nekem:
papa, ugye te mindig ilyen
öreg-kopi voltál,
még kicsi korodban is?

Ilyen bizony, ráadásul
ősz volt a bajuszom is,
ugratom őket kacarászva,
és nyomok egy barackot
hüvelykujjammal a fejük búbjára,
„hogy meg ne sántuljanak”,
ez is öregapám szavajárása volt.

